

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.05.2019, sp. zn. 26 Cdo 1670/2018, ECLI:CZ:NS:2019:26.CDO.1670.2018.1

Číslo: 19/2020

Právní věta:

Dojde-li k podstatné změně okolností, z nichž strany vycházely při uzavření dohody o zvyšování nájemného (§ 2248 o. z.), kterou nemohly rozumně předvídat, a výše nájemného stanoveného podle této dohody bude zjevně nespravedlivá, může se pronajímatel domáhat zvýšení nájemného postupem podle § 2249 o. z. Dohodou o zvyšování nájemného je i tzv. inflační doložka.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.05.2019

Spisová značka: 26 Cdo 1670/2018

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Nájem bytu, Změna okolností (o. z.)

Předpisy: § 1765 o. z.

§ 1766 o. z.

§ 2248 o. z.

§ 2249 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalobkyně změnil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. 9. 2017, sp. zn. 39 Co 175/2017, ve výrocích o náhradě nákladů řízení; jinak její dovolání zamítl.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Městský soud v Praze (odvolací soud) rozsudkem ze dne 13. 9. 2017, č. j. 39 Co 175/2017-55, potvrdil výrok rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 (soud prvního stupně) ze dne 9. 2. 2017, č. j. 14 C 131/2016-30, jímž zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala určení obvyklé výše nájemného za užívání bytu č. XY na adrese XY (dále též jen „Byt“,) a změnil výrok o náhradě nákladů řízení tak, že žalobkyni uložil zaplatit žalovanému náklady řízení ve výši 39 308,40 Kč; současně uložil žalobkyni zaplatit náklady odvolacího řízení ve výši 24 877,60 Kč.

2. Shodně se soudem prvního stupně zjistil, že žalobkyně je vlastníkem Bytu, který žalovaný užívá na

základě smlouvy o nájmu, uzavřené s právním předchůdcem žalobkyně dne 29. 12. 2004 na dobu neurčitou. Nájemné bylo sjednáno smluvní, neregulované, s tím, že pronajímatel je oprávněn jednou za 3 roky nájemné zvýšit o tolik, kolik činí roční míra inflace za uplynulý kalendářní rok (dále též jen „inflační doložka“). Nájemné (uvedené v evidenčním listu) k 1. 12. 2015 činilo 4 545 Kč měsíčně. Dopisem ze dne 22. 12. 2015 žalobkyně navrhla zvýšení nájemného na 11 500 Kč měsíčně a poučila žalovaného, že v případě jeho nesouhlasu podá žalobu na určení výše obvyklého nájemného (změny obsahu smlouvy). Dopisem ze dne 25. 1. 2016 jí žalovaný sdělil nesouhlas s navrhovaným zvýšením. Za správný považoval odvolací soud i závěr soudu prvního stupně, že po právní stránce je třeba věc posoudit podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále jen „o. z.“ (§ 3074 odst. 1 o. z.). Měl za to, že podle § 2249 o. z. může soud určit výši obvyklého nájemného jen za předpokladu, že se smluvní strany na zvyšování nájemného v nájemní smlouvě nedohodly. Tento předpoklad však v dané věci splněn nebyl, neboť inflační doložku je třeba považovat za dohodu o zvyšování nájemného (odkázal přitom na závěry Nejvyššího soudu uvedené v rozsudku ze dne 12. 10. 2011, sp. zn. [26 Cdo 4677/2009](#)), žalobkyně tak není aktivně legitimována k podání žaloby. Za nedůvodnou považoval i námitku žalobkyně, že v projednávané věci je nutné vycházet z obecné úpravy § 1765 o. z. Toto ustanovení lze (mimo jiné předpoklady) použít pouze na změny okolností v době uzavření smlouvy nepředvídatelné; nárůst tržního nájemného však za takovou okolnost považovat nelze, neboť jeho výše – jak je obecně známo – se v čase v závislosti na ekonomických podmínkách mění. Nadto obecná úprava uvedená v § 1765 o. z. se v případě nájmu neuplatní, neboť je třeba vycházet ze speciální úpravy obsažené v § 2249 o. z. Rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé proto považoval za správné. Při stanovení výše nákladů soudního řízení odvolací soud postupoval podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“). Neztotožnil se přitom s postupem soudu prvního stupně, který při určení výše náhrady nákladů vyšel z tarifní hodnoty ve výši 690 000 Kč, tedy z pětinásobku požadovaného ročního nájemného. Za správnou považoval tarifní hodnotu ve výši 417 300 Kč, představující pětinásobek požadovaného ročního navýšení nájemného, tj. rozdílu částky 11 500 Kč a 4 545 Kč (§ 8 odst. 2 AT); ve výroku o nákladech řízení před soudem prvního stupně proto změnil výši přiznaných nákladů řízení.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Měla za to, že otázky, zda lze za dohodnutý způsob zvyšování nájemného ve smyslu § 2249 odst. 1 o. z. považovat inflační doložku, která umožňuje zvýšit nájemné jednou za 3 roky, a zda se lze domáhat stanovení obvyklého nájemného u soudu, jestliže způsob zvyšování nájemného sjednaný ve smlouvě o nájmu uzavřené za účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále též jen „obč. zák.“), neodpovídá obvyklému nájemnému, nebyly doposud v rozhodovací praxi vyřešeny. Namítala, že závěry obsažené v rozhodnutí [26 Cdo 4677/2009](#) nejsou v dané věci aplikovatelné, byly vysloveny ve vztahu k nájemní smlouvě, v níž bylo nájemné sjednáno dohodou, a nepostupovalo se proto při jeho zvýšení podle zákona č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného. Do 31. 12. 2013 pak umožňoval obč. zák. pronajímateli domáhat se určení obvyklého nájemného u všech smluv, tedy i v případě sjednání inflační doložky. Bylo-li nájemné v nájemních smlouvách uzavřených za účinnosti obč. zák. dohodnuto ve výši zcela zjevně neodpovídající obvyklému nájemnému, a vzniká tím hrubý nepoměr ve vzájemných právech a povinnostech účastníků smlouvy, nelze žalobu na určení obvyklého nájemného vyloučit. Zvyšováním nájemného prostřednictvím inflační doložky by přitom nedosáhla výše obvyklého nájemného. Zdůraznila, že uplatněním práva zavedeného obč. zák., které převzal i o. z., na zvýšení nájemného do výše obvyklého nájemného došlo k prolomení zásady pacta sunt servanda. Nesouhlasila ani se závěrem odvolacího soudu, že v řízení o zvýšení nájemného nelze aplikovat ustanovení § 1765 o. z., které je další výjimkou ze zásady pacta sunt servanda. Měla za to, že řešena nebyla doposud ani otázka určení tarifní hodnoty úkonu právní služby advokáta v

řízení o určení obvyklého nájemného - zda je namístě aplikace ustanovení § 9 odst. 3 písm. a) AT nebo § 8 odst. 2 AT. Navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu a soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

4. Žalovaný se v dovolacím vyjádření ztotožnil s napadeným rozhodnutím i s jeho právními závěry a navrhl, aby dovolací soud dovolání jako zjevně bezdůvodné odmítl.

III.

Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud projednal dovolání a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 29. 9. 2017, dále jen „o. s. ř.“ (čl. II bod 2 zákona č. 296/2017 Sb.).

6. Dovolání podané včas, subjektem k tomu oprávněným - účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění podmínky zastoupení advokátem (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), proti rozhodnutí odvolacího soudu, kterým bylo skončeno odvolací řízení, je přípustné, neboť v rozhodovací praxi dovolacího soudu nebyla doposud řešena otázka, zda lze za dohodu o zvyšování nájemného ve smyslu § 2249 odst. 1 o. z. považovat smluvní ujednání o inflační doložce ve smlouvě o nájmu uzavřené za účinnosti obč. zák. a zda se lze domáhat stanovení obvyklého nájemného u soudu, jestliže způsob zvyšování nájemného sjednaný ve smlouvě o nájmu neodpovídá obvyklému nájemnému; při rozhodování o nákladech řízení se pak odvolací soud při určení sazby odměny za jeden úkon právní služby odchýlil od rozhodovací praxe dovolacího soudu.

IV.

Důvodnost dovolání

7. Projednávanou věc je třeba posuzovat - s ohledem na dobu, kdy došlo k zahájení procesu zvyšování nájemného - podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2014, zejména podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále opět jen „o. z.“ (§ 3074 odst. 1 o. z.).

8. Podle § 2248 o. z. strany si mohou ujednat každoroční zvyšování nájemného.

9. Podle § 2249 odst. 1 o. z., neujednají-li si strany zvyšování nájemného nebo nevyloučí-li zvyšování nájemného výslovně, může pronajímatel v písemné formě navrhnout nájemci zvýšení nájemného až do výše srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě, pokud navržené zvýšení spolu s tím, k němuž již došlo v posledních třech letech, nebude vyšší než dvacet procent. K návrhu učiněnému dříve než po uplynutí dvanácti měsíců, v nichž nájemné nebylo zvýšeno, nebo který neobsahuje výši nájemného a nedokládá splnění podmínek podle tohoto ustanovení, se nepřihlíží. Podle odst. 3 téhož ustanovení, souhlasí-li nájemce s návrhem na zvýšení nájemného, zaplatí počínaje třetím kalendářním měsícem po dojití návrhu zvýšené nájemné, jak bylo navrženo. Nesdělí-li nájemce v písemné formě pronajímateli do dvou měsíců od dojití návrhu, že se zvýšením nájemného souhlasí, má pronajímatel právo navrhnout ve lhůtě dalších tří měsíců, aby výši nájemného určil soud; návrhu podanému po uplynutí této lhůty soud nevyhoví, namítne-li nájemce, že návrh byl podán opožděně. Soud na návrh pronajímatele rozhodne o nájemném do výše, která je v místě a čase obvyklá s účinky ode dne podání návrhu soudu.

10. Pojmovým znakem nájemní smlouvy je úplatnost, nájemce platí za užívání bytu nájemné, jehož výše se může měnit i v průběhu nájmu - § 2246, § 2248-2250 o. z. (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2017, sp. zn. [26 Cdo 4848/2016](#)).

11. Občanský zákoník ponechává na pronajímateli a nájemci, aby se v nájemní smlouvě dohodli, zda a jak bude upraveno zvyšování (případně i snižování) nájemného, s jakou frekvencí (jednoukrát ročně,

jednou za několik let), mohou se rovněž dohodnout, že nájemné nebude v určitém období popř. po celou dobu trvání nájmu vůbec zvyšováno. Změnu výše nájemného si mohou strany např. sjednat tak, že k ní bude docházet bez dalšího (zpravidla k určitému datu), nebo jednostranným jednáním (podmínky takového jednání musí být sjednány dostatečně určitě, výše nájemného nemůže být ponechána jen na pronajímateli) – v takovém případě je ponecháno na vůli pronajímatele, zda nájemné ve sjednaném rozsahu vskutku zvýší – a mohou si sjednat také postup uzavření dohody o změně nájemného.

12. Ujednání účastníků, že nájemné se bude zvyšovat o míru inflace vyhlášenou Českým statistickým úřadem (tzv. „inflační doložka“), je typickou (a v praxi často využívanou) dohodou o možné změně nájemného jednostranným jednáním pronajímatele s tím, že je jen na něm, zda této možnosti využije a nájemné v tomto rozsahu zvýší [shodně např. Hulmák M. a kol., Občanský zákoník VI, Závazkové právo, Zvláštní část (§ 2055 – 3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, str. 372]. Dohodou o zvyšování nájemného je inflační doložka bez ohledu na to, jaký interval si účastníci sjednali pro její uplatňování.

13. I za účinnosti právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 (obč. zák.) se pronajímatel mohl s nájemcem dohodnout (v době, kdy již nebyl při sjednávání výše nájemného omezen žádnou kogentní úpravou) na způsobu zvyšování nájemného a za takovou dohodu byla považována i inflační doložka (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 3. 2018, sp. zn. [26 Cdo 4600/2016](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 10. 2011, sp. zn. [26 Cdo 4677/2009](#), uveřejněný pod číslem 77/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). S ohledem na smluvní volnost, kterou účastníci (jejich právní předchůdci) měli při uzavření smlouvy o nájmu bytu, jsou podmínky sjednané ve smlouvě, za nichž může být výše nájemného měněna, výrazem jejich svobodné vůle. Uzavřenou inflační doložku je proto třeba považovat za dohodu o zvyšování nájemného, byť byla uzavřena za účinnosti obč. zák. (§ 3074 odst. 1 o. z.); neplatnost této dohody nemůže způsobit jen skutečnost, že umožňuje pronajímateli zvýšit nájemné pouze jednou za 3 roky.

14. Podle ustanovení § 2249 o. z. se může pronajímatel domáhat zvýšení (snížení) nájemného soudem, jde však o dispozitivní úpravu, která se použije jen tehdy, jestliže se strany nedohodly o změnách nájemného jinak. Právo domáhat se zvýšení nájemného tak pronajímateli nenáleží mj. i v případě, kdy si účastníci nájemní smlouvy inflační doložkou (ať již uzavřenou za účinnosti obč. zák., či po 1. 1. 2014 za účinnosti o. z.) sjednali podmínky, za nichž bude výše nájemného za trvání nájemního vztahu měněna. V souladu s ústavním principem autonomie vůle subjektů soukromého práva je třeba vycházet ze zásady pacta sunt servanda, strany by měly uzavřenou dohodu o způsobu zvyšování nájemného respektovat, a to i v případě, kdy se po uzavření smlouvy změnila okolnost do té míry, že se sjednaný způsob stal pro některou z nich méně výhodný (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2005, sp. zn. [28 Cdo 55/2004](#), sp. zn. [26 Cdo 4600/2016](#), náleží Ústavního soudu ze dne 8. 7. 2010, sp. zn. [II. ÚS 3292/09](#)). Úprava v § 2248, 2249 o. z. je odrazem smluvního principu úpravy změn nájemného a zásady autonomie vůle účastníků právního vztahu, která je jednou ze základních zásad soukromého práva. Respektování uvedených zásad je přitom součástí právní jistoty a ochrany důvěry účastníků právních vztahů v právo jakožto definičních znaků právního státu (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2006, sp. zn. [21 Cdo 826/2005](#), uveřejněný pod č. 36/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

15. Nejvyšší soud však již v poměrech právní úpravy zvyšování nájemného za účinnosti obč. zák. také zdůraznil (viz rozsudek sp. zn. [26 Cdo 4600/2016](#)), že i když je třeba dbát na smluvní volnost stran a strany by měly uzavřenou dohodu o způsobu zvyšování nájemného respektovat i v případě, že se po uzavření smlouvy změnila okolnost do té míry, že se sjednaný způsob stal pro některou z nich méně výhodný, nelze vyloučit, že oproti stavu, z něhož strany vycházely při uzavírání smlouvy, dojde k tak podstatné změně okolností (kterou nemohly strany předpokládat), že jejím důsledkem bude hrubý nepoměr v jejich právech a povinnostech. Clausula rebus sic stantibus je typická především u

závazků s opětujícím se plněním, a není-li v nich výslovně stanoveno něco jiného, lze mít zásadně za to, že tyto smlouvy jsou mlčky uzavírány s takto ujednanou doložkou. K obdobným závěrům dospěla i historická soudní praxe – srovnej např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR publikovaná ve Vážného sbírce ze dne 15. 12. 1939, sp. zn. Rv I 612/39 (publikované pod č. 17516/1939), ze dne 24. 3. 1925, sp. zn. Rv I 381/25 (publikované pod č. 4839/1925), ze dne 14. 4. 1932, sp. zn. R II 90/32 (publikované pod č. 11565/1932), ze dne 18. 9. 1947, sp. zn. Rv I 179/47 (publikované pod č. 279/1947), ze dne 14. 10. 1919, sp. zn. Rv II 219/19 (publikované pod č. 291/1919); dále pak shodně i odborná literatura – srovnej Králík, M. in Lavický, P. Nejvyšší soud Československé republiky – doložka rebus sic stantibus. Soudní rozhledy. 2012, č. 10, str. 377. Od těchto závěrů není důvod se odchýlit ani za současné právní úpravy.

16. Obecné následky změny okolností, za kterých došlo k uzavření smlouvy, jsou upraveny v ustanovení § 1764 až 1766 o. z., která předvídají proměnlivost práv a povinností vyplývajících ze závazkových vztahů, a výjimečně proto připouští uplatnění zásady změny poměrů (rebus sic stantibus). Stejně jako u jiných závazků, i u dohody pronajímatele s nájemcem, zda a jak bude zvyšováno nájemné, platí, že aby se mohla výjimka ze zásady pacta sunt servanda uplatnit, musí být splněno několik podmínek, zejména musí po uzavření dohody o způsobu zvyšování nájemného dojít ke změně okolností (z nichž strany při uzavírání dohody vycházely), kterou strany nemohly rozumně předvídat, ani ji ovlivnit, přičemž musí jít o změnu zcela zásadní mimořádné povahy, která má za následek vznik zvlášť hrubého nepoměru v právech a povinnostech, mezi změnou poměrů a vznikem zvlášť hrubého nepoměru je příčinná souvislost. Jestliže by došlo k takovéto podstatné změně poměrů mající za následek zjevně nespravedlivé uspořádání vztahů mezi pronajímatelem a nájemcem ohledně výše nájemného, musela by být obnovena jejich rovnováha. S ohledem na zvláštní úpravu určení výše nájemného v ustanovení § 2249 o. z. bude na místě obnovit tuto rovnováhu postupem podle této konkrétní, speciální úpravy. Pronajímatel, který bude mít za to, že s ohledem na výjimečné okolnosti není namístě respektovat dohodu, již uzavřel s nájemcem o zvyšování nájemného, bude postupovat podle § 2249 odst. 1, 3 o. z. a výjimečně – i když si původně ujednali jinak – navrhne nájemci zvýšení nájemného postupem podle § 2249 odst. 1 o. z. Zašle mu písemný návrh, v němž navrhne nájemci zvýšení nájemného, navržené zvýšení nesmí být vyšší než obvyklé nájemné v daném místě a zároveň nepřesáhne zde stanovený limit, vysvětlí, proč zvýšení nevychází z uzavřené dohody, objasní tedy důvody zvlášť hrubého nepoměru, který v právech a povinnostech stran vznikl (odůvodní splnění podmínek pro novou úpravu nájemného). Jestliže nájemce nebude s návrhem souhlasit (písemně, do dvou měsíců) může se pronajímatel domáhat určení nové výše nájemného u soudu (§ 2249 odst. 3 o. z.).

17. Dojde-li tedy k podstatné změně okolností, s níž nemohly strany při uzavírání dohody o zvyšování nájemného (popř. dohody, kterou zvyšování nájemného vyloučily) rozumně počítat, a tato změna poměrů má za následek, že práva a povinnosti stran nájemní smlouvy (výše nájemného) již zjevně neodpovídají spravedlivému uspořádání, nemusí pronajímatel vyvolat jednání s nájemcem o uzavření nové dohody o zvyšování (§ 1765 odst. 1 o. z.), ani nemusí právo na obnovení jednání o smlouvě uplatnit ve lhůtě stanovené v § 1766 odst. 2 o. z., ale může při určení nové výše nájemného postupovat podle § 2249 o. z.

18. Za změnu závažnou, s níž nemohly strany při sjednávání způsobu zvyšování nájemného rozumně počítat, nelze považovat změnu výše nájemného způsobenou běžným vývojem ekonomiky a trhu. Na závažnost změn a zjevně nespravedlivé uspořádání vztahů mezi stranami nájemní smlouvy nelze usuzovat ani ze skutečnosti, že výše nájemného, které by mohlo být dosaženo podle dohody uzavřené mezi účastníky, nedosahuje výše, která je obvyklá v daném místě a čase. Soud při úvaze, zda je namístě prolomení zásady pacta sunt servanda, musí vždy pečlivě zohlednit a zvážit všechny okolnosti jak na straně pronajímatele, tak na straně nájemce a vycházet přitom z konkrétních zjištění. Nelze přehlédnout, že v dané věci – i kdyby nebyla mezi účastníky uzavřena dohoda o

zvyšování nájemného - návrh žalobkyně (pronajímatelky), jímž navrhla žalovanému (nájemci) zvýšení nájemného, zjevně přesáhl limit stanovený v § 2249 odst. 1 o. z., když mu navrhla zvýšení o více než 100 %, a již proto by nebylo možné návrhu vyhovět.

19. Lze tak uzavřít, že výrok rozsudku odvolacího soudu ve věci samé je z pohledu uplatněných dovolacích námitek věcně správný, Nejvyšší soud - aniž ve věci nařídil jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) - proto dovolání v tomto rozsahu jako nedůvodné zamítl [§ 243d písm. a) o. s. ř.].

20. Dovolání žalobkyně je však důvodné proti výrokům o náhradě nákladů řízení, neboť odvolací soud vyšel z nesprávného určení sazby mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby. Nejvyšší soud již dříve vyslovil závěr, že v řízení o zvýšení nájemného se sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby určí podle § 7 a § 9 odst. 1 AT, neboť v daném řízení je předmětem určovací žaloba, jejíž hodnotu nelze vyjádřit v penězích (jde o určení výše nájemného na dobu neurčitou, nikoli o opětuující se plnění) - viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2017, sp. zn. [26 Cdo 1486/2016](#); v projednávané věci proto advokátovi náleží odměna za jeden úkon právní služby ve výši 1 500 Kč.

21. Protože odvolací soud nerozhodl o náhradě nákladů řízení správně a protože dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o této náhradě rozhodnout, Nejvyšší soud České republiky rozsudek odvolacího soudu ve výrocích o náhradě nákladů řízení změnil [§ 243d písm. b) o. s. ř.].

22. Za účelně vynaložené náklady v řízení před soudem prvního stupně lze podle obsahu spisu považovat tři úkony (příprava a převzetí zastoupení, sepis vyjádření, účast na jednání soudu dne 9. 2. 2017) po 1 500 Kč, 3x paušální částka náhrad hotových výdajů po 300 Kč, jež stojí vedle odměny (srov. § 2 odst. 1, § 13 odst. 1 a 3 AT), cestovní výdaje podle § 13 odst. 1 AT ve výši 1 248,10 Kč (za cestovné z místa výkonu praxe právního zástupce do sídla soudu prvního stupně k jednání a zpět, celkem 220 km, při průměrné kombinované spotřebě motorové nafty 6,2 l / 100 km), náhradu za promeškaný čas podle § 14 odst. 1 písm. a) AT (za 6 půlhodin strávených cestou k jednání) ve výši 600 Kč a náhradu za 21 % daň z přidané hodnoty ve výši 1 522,10 Kč (§ 137 odst. 1, 4 o. s. ř.).

23. V odvolacím řízení učinil zástupce žalovaného dva úkony právní služby - vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu (odvolání bylo podáno ve věci samé) po 1 500 Kč, 2x paušální částka náhrad hotových výdajů po 300 Kč a náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 756 Kč.

24. Nejvyšší soud proto uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně 8 770 Kč a na náhradě nákladů odvolacího řízení 4 356 Kč. Žalobkyně je povinna náhradu nákladů řízení žalovanému zaplatit k rukám advokáta, který jej v tomto řízení zastupoval (§ 149 odst. 1 o. s. ř.) do tří dnů od právní moci usnesení (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).

25. Dovolatelka byla v dovolacím řízení úspěšná jen částečně, Nejvyšší soud proto podle § 243c odst. 3, § 224 odst. 1, § 151 odst. 1 a § 142 odst. 2 o. s. ř. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.